

Planten in en rond het Koornmolengat

(lijst is niet uitputtend; bijgewerkt mei 2026)

Soorten binnen het hek

Akkerdistel

Landbouwers hebben door het uitzaaien veel last van akkerdistel in aangrenzende akkers. Ze wordt dan ook wel boerenplaag genoemd. Ze zijn zeer belangrijk voor insecten, je ziet ze overal op ruderale plekken en langs bermen.

Akkerkool

De bladeren van akkerkool kunnen verwerkt worden in salades en werken licht laxerend.

Bitterzoet

Familie van de aardappel (nachtschade). Als je op de stengel kauwt, eerst bitter en dan zoet door vermenging met speeksel komen suikers (glucose) vrij. De plant is giftig. Om de nek van Toutanchamon werd een ketting met de gedroogde bessen van bitterzoet gevonden. Rituele betekenis tegen kwade geesten.

Blaartrekkende boterbloem

De naam verwijst naar irritaties bij aanraking met het sap van de plant

Brandnetel (gewone)

Een stikstof minnende plant. Er is een relatie tussen stikstof en biodiversiteit. Vlinders als dagpauwoog en atalanta leggen er de eitjes op.

Cyperzegge (hoge)

Hoort tot de cypergrassenfamilie. De plant komt van nature voor in Europa, Midden- en West-Azië, Japan, Noordwest-Afrika, Noord-Amerika en Nieuw-Zeeland.

Dauwbraam

Een kruipende, overblijvende plant uit de rozenfamilie (Rosaceae). In de volksmond wordt de dauwbraam ook wel duinbraam genoemd. De soort aanduiding caesius is Latijn voor lichtblauw. Gekneusd blad van de dauwbraam helpt om bloed te stelpen.

Dotterbloem

De bloem ontleende zijn naam aan het Duitse 'Dotter' en het etymologisch verwante Middelnederlandse 'doder' (dodre) wat 'dooier' betekent, daarmee verwijzend naar zijn gele kleur.

Eik (zomereik)

Voelt zich niet zo thuis in dit natte gebied. Is hier waarschijnlijk terecht gekomen omdat eikels voer voor eenden waren. Hier heeft ooit een huisje gestaan. OF mogelijk geplant in de tijd rond 1900 toen het KMG jachtgebied was. De eikels moesten vogels – als prooi – aantrekken

Engelwortel (gewone)

Uit de zaden en de wortels wordt een zoetgeurende olie geperst, Angelica-olie, die wordt gebruikt in de cosmetische industrie, in likeurstokerijen en bakkerijen.

Ereprijs (gewone)

Is een vaste plant uit de weegbreefamilie

Fluitenkruid

Het fluitenkruid dankt zijn naam aan het feit dat van de stengel fluitjes gemaakt kunnen worden. Om een fluit te maken moet bij een holle fluitenkruidpijp, met onderaan een dichte knoop, ongeveer halverwege een snee overlangs gemaakt worden.

Fraai Haarmos of sterretjesmos

(Polytrichum commune) Niet verwarren met sterrenmos (Mnium hornum) dat een ander mosje is.

Gele lis

Na de bloei zitten de zaden als een rolletje munten opgestapeld in driekantige zaaddozen. Deze bevatten luchtholten waardoor ze blijven drijven.

Gevleugeld hertshooi

Heeft een niet al te voedselrijke bodem nodig om tot zijn recht te komen.

Haagwinde

In de volksmond Pispotje. De stengels van de plant zijn rechtswindend en winden zich om andere planten of palen en omheiningen

Heksenbezem

Hoewel hij nu in het water ligt, valt er veel te vertellen over de heksenbezem. Door een schimmel of bacterie ontstaat er in een berk een wildgroei van kleine takjes die doen denken aan een bezem. Eeuwen terug dacht men dat dit te maken had met de aanwezigheid van heksen.

Hop

Lid van de hennep (cannabis)-familie. De vrouwelijke hopbellen (vruchtkegels) worden als conserveer- en smaakmiddel gebruikt bij de bereiding van bier.

Kale Jonker

Een distel met een lange kale stengel, typisch voor vochtige standplaatsen. In het voorjaar kun je de donkere rozet al zien.

Kamperfoelie

Kamperfoelie wordt ook wel 'geitenblad' genoemd. Dat komt overeen met de botanische naam van de familie Caprifoliaceae, in het Frans 'chèvrefeuille', Duits 'Geißblatt' en Italiaans 'caprifoglio'

Kattenstaart (grote)

Omdat stengel en bladeren tannine bevatten, werd het vroeger in de leerlooierij gebruikt. Wortelsap levert een rode kleurstof voor het verven van wol.

Koninginnenkruid

Een thee van koninginnenkruid werd vroeger gebruikt tegen verkoudheid en als laxermiddel. In grote hoeveelheden tast hij de lever aan en kan leverkanker veroorzaken. In de volksmond daardoor ook Leverkruid genoemd.

Lisdodde (grote)

Plant met de bruine sigaar. Neemt vervuiling in water op.

Lijsterbes (wilde)

Het hout van de lijsterbes is tamelijk hard, buigzaam en elastisch, maar gaat vrij snel kapot. Het is bruikbaar voor draai- en snijwerk, vaten en vezelplaten. Schors en loof bevatten een hoog gehalte aan looizuur. Van rijpe lijsterbessen kan jam gemaakt worden. Deze is bitter maar bevat veel vitamine C.

Madeliefje

Ook wel meizoentje genoemd. Er zijn voornamelijk twee hypothesen over de herkomst van de Nederlandse naam 'madeliefje'. De eerste is een samentrekking van het woord 'made', wat weide of hooiveld betekent (vgl. ook 'maaien'), en het woord 'lief', omdat men de bloem waarschijnlijk graag zag in het gras. De tweede hypothese geeft aan dat het woord mogelijk afkomstig is van maagde-lief, omdat het bloempje in verband gebracht werd met de maagd Maria.

Meidoorn (eenstijlige)

In het verleden werd de meidoorn veelvuldig aangeplant voor het gebruik in ondoordringbare vlechthekken.

Melkeppe

Melkeppe is een belangrijke waardplant van de koninginnenpage.

Melkdistel (gekroesde, gewone en akkervariant)

Wanneer je de steel afsnijdt, komt er wit melksap tevoorschijn.

Moerasandoorn

Geeft een onaangename geur af bij kneuzing. Aan de wortels zitten knolletjes, net als aardappelen. Vroeger werd de plant gebruikt als geneesmiddel voor sneden en wonden. De bladen hebben ontsmettende eigenschappen. Ook werd de wortel gebruikt voor oppervlaktebehandeling bij kneuzingen

Moerasrolklaver

Familie van bijvoorbeeld erwten, peulen, kapucijners, prinsessenbonen, grote bonen, snijboon en sojaboon.

Moerasspirea

Familie van de roos. De heilzame werking wordt toegeschreven aan verschillende aspirine-achtige verbindingen.

De 'moerasstok'

Als je een moerasstok uit het water zou trekken zou je kunnen zien hoe dicht onder het water je de 'bodem' ziet. Hier bubbelt moerasgas (voornamelijk methaan) naar boven. Werd vroeger wel gewonnen om een huishouden van gas te voorzien, veel in West-Friesland. Is verdwenen na de introductie van aardgas.

Moerasvaren

De naam zegt genoeg, houdt van een vochtige omgeving. Ze staan als soldaatjes mooi rechtop.

Moeraswalstro

Groeit ook in Nieuw-Zeeland.

Ooievaarsbek (slipbladige)

Is familie van de geranium. De soort is oorspronkelijk afkomstig uit het Middellandse Zeegebied. Vermoedelijk zijn de zaden met akkerzaden naar Midden-Europa meegebracht.

Peterseliebraam

Blad lijkt op peterselie, de doortjes zijn heel scherp

Pitrus

Heeft een sponsachtig merg. Gedroogd werd dit gebruikt als lont in olielampjes. De zaden zijn kleverig door borstelhaartjes waardoor ze door dieren verspreid kunnen worden.

Pluimzegge

Hebben scherpe, ruwe randen, en vormen horsten.

Riet

Het blad draait mee met de wind en het verhaal van de duivelsbeet.

Speerdistel

De punt van de speer is vlijmscherp.

Stekelvaren (smalle / brede)

Een varensort die van een vochtige omgeving houdt

Tandzaad (veerdelig)

Kent een kosmopolitische verspreiding, ofwel, komt over vrijwel de hele wereld voor.

Valeriaan (echte)

Valeriaan werd reeds tweeduizend jaar geleden in het oude Griekenland gebruikt als middel tegen slapeloosheid. De plant heeft een matig krachtige, onaangename, lichte, ranzige, wat zure geur die doet denken aan zweet.

Veenmos

(Spagnum). Een verzamelnaam van wel 100 soorten. Wordt gebruikt als decoratie in bloemstukken. Kan tot wel 20 x hun drooggewicht in water opnemen.

Veenwortel

Een plant uit de duizendknoopfamilie (Polygonaceae). De stengels en bladeren van de waterplant drijven op het oppervlak van stilstaand tot langzaam stromend water. Bloeit alleen als hij in het water staat.

Vlier (gewone)

Vlierbessen bevatten veel vitamines. De bessen bevatten de naar het geslacht genoemde licht giftige stof (sambunigrine), die echter door koken onschadelijk wordt. Van de vruchten wordt vruchtensap, sterke drank, jam, gelei en siroop gemaakt. Ook worden de bessen gebruikt voor het verven.

Watermunt

Smaakt naar pepermunt. De oude Egyptenaren en Grieken gaven hun doden soms een bosje watermunt mee in het graf.

Waterpeper

Ook uit de duizendknoopfamilie. Heeft een zeer scherpe smaak

Waterzuring

Vroeger werd de plant in het voorjaar gebruikt als bron van vitamine C. Is waardplant voor de grote vuurvlieder.

Wederik (grote)

De grote wederik heeft een bijzondere relatie met slobkousbijen – een geslacht van solitaire bijen. De plant vormt olieklieren aan de voet van meeldraden. De olie wordt door vrouwelijke slobkousbijen verzameld samen met het stuifmeel.

Wilg

Het geslacht Salix omvat ongeveer driehonderd soorten, waarvan er een twaalfstal in Nederland en België voorkomt.

Wilgenroosje (harig)

De stengel is harig, het blad is als het blad van een wilg en de bloem is net een roosje. Is een waardplant voor wantsen en diverse vlinders.

Wilgenroosje

(Achter bord Klaas Kolk). Lijkt sterk op de harige soort, maar is glad. Jonge bladen en jonge scheuten kunnen als groente of in soep gebruikt worden.

Wolfspoot

Slaat voedingstoffen op in het wortelstelsel.

Witbol (gestreepte)

Wordt ook wel wollig zorggras genoemd.

Zwarte els

Zwarte elzen hebben een vrij oppervlakkig wortelgestel waarmee ze veel water uit de grond trekken. Ze slaan stikstof op in de bodem. Elzen trekken kenmerkende fauna aan, onder meer slijzen (op de elzenpropjes) en insecten (zoals elzenhaantje).

Soorten rondom

(een ander biotoop, minder vochtig)

Berenklauw (gewone)

Inheems. De grote, aromatische bloemknoppen zijn van mei tot augustus rauw te gebruiken in salades.

Berenklauw (reuzen)

Invasieve exoot. In het Hoge Bergse Bos hebben Rotta-vrijwilligers meer dan 15.000 van deze planten uitgestoken. We doen dit om overheersing van één dominante (en exotische) soort tegen te gaan en daarmee de biodiversiteit te behouden.

Brunel (gewone)

De Engelse naam van het geslacht is *Self-heal*, wat er op wijst dat ze tegen een serie kleine ongemakken aangewend kunnen worden.

Egelskop (grote)

De naam is afgeleid van de stekelige vruchten. Staat

Hondsdrif

Komt overal voor, is weinig kritisch. De naam is een volks etymologische vervorming van Middelnederlands goutdraue (lees: gontdrāve), wat 'zweerrank, wondkruid' betekent.

Kamille (reukeloze)

Zeer algemeen, zoekt graag ruigtes op.

Klaver (kleine)

Kleine klaver komt van oorsprong voor in Europa en Noord- Afrika maar heeft zich wereldwijd verspreid.

Klaver (witte)

Witte klaver wordt vooral bestoven door honingbijen en door hommels.

Kleefkruid

De plant dankt haar naam aan het feit dat ze vast blijft zitten aan alles wat erlangs strijkt. Dat komt door de vele haakjes die aan de stengel en de vruchten van kleefkruid zitten. Planten en vruchtjes blijven hangen in de vacht van dieren, waaronder vrijwel alle zoogdieren. Zo worden de vruchten over grote afstand verspreid.

Klit (gewone)

In 1941 ontdekte de Zwitserse wandelaar George de Mestral dat de 'bloemen' aan zijn kleding en in het haar van zijn hond bleef hangen. Hij onderzocht, zag alle haakjes in de bloem en vond zo het klittenband uit.

Kornoelje (Rode)

Rodenrijs dankt zijn naam aan de rode kornoelje. De takken werden gebruikt om mee te vlechten en daarvoor is de verzamelnaam rijshout. Rood Rijshout dus.

Raapzaad

Lijkt sterk op het landbouwgewas koolzaad. Raapzaad is een inheemse wilde plant, die ook wel gekweekt wordt, vooral in o.a. Duitsland. Uit de zaden kan raapzaadolie worden gewonnen.

Reuzenbalsemien

Invasieve exoot. In de 19e eeuw uit het Himalayagebied als tuinplant ingevoerd. Kan wel 2 meter hoog worden, zaden springen weg door 'schietsysteem'.

Ridderzuring

Plaatselijk wordt de plant beschouwd als een zeer lastig onkruid dat chemisch kan worden bestreden of anders geheel uitgegraven moet worden. In Midden-Delfland wordt geëxperimenteerd met bestrijding door middel van elektrische stroomstoten.

Rode klaver

Rode klaver werd vroeger veel gebruikt als voedergewas en komt weer meer in de belangstelling voor de ecologische landbouw.

Rolklaver (gewone / rechte)

De naam rolklaver is aan de plant gegeven vanwege de ronde peulen.

Scherpe Boterbloem

Ranonkel-familie. Wordt (werd) ook wel Hanenvoet of Hanenpoot genoemd.

Smeerwortel (gewone)

Van de ruwbladigenfamilie. De plant kan paars, wit of roze bloeien, het is altijd dezelfde plant. De wortel heeft een helende werking op wonden en kneuzingen. Om op te smeren dus.

Vogelwikke

Behoort tot de vlinderbloemigenfamilie. Is schadelijk voor **dieren** als ze er teveel van eten. Zou wondhelend zijn.

Wollige munt

Is een hybride van hertsment en witte munt. Eetbaar

Zilverschoon

Uit de rozenfamilie. Zilverig uiterlijk ontstaat door zijdeachtige haartjes waarmee de plant is bedekt.

Zwarte mosterd

Is van dezelfde kruisbloemigen familie als raapzaad, de hauwen (waar de zaden in zitten) zitten hier tegen de stengel aan. Voor mosterdproductie voor meestal de kweekvariant witte mosterd gebruikt.